

MARIAN KAMIENSKI
1901—1980

UKD 92 Kamiński M. (438):518/549:55"1901.06.10/1980"

Profesor Marian Kamiński urodził się 10 czerwca 1901 roku w miejscowości Nart Nowy koło Niska n/Sanem. Od młodych lat związał się z Małopolską Wschodnią, gdzie w Stryju w r. 1919 złożył egzamin dojrzałości z wyróżnieniem i o tę ziemię walczył w formacjach samochodowych odrodzonego wojska polskiego. Już w trakcie służby wojskowej studiował na 2-letnim Kursie Górniczym na Politechnice Lwowskiej. Po jego ukończeniu kontynuował studia geologiczne na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, uwieńczone doktoratem na tej Uczelni z zakresu geologii w 1926 roku, uzyskanym na podstawie rozprawy o wykształceniu i genezie kredy żurawieńskiej. W okresie studiów, w roku 1924, pracował w firmie naftowej „Pionier”.

Od roku 1925 był młodszym a później starszym asystentem u prof. Juliana Tokarskiego na Uniwersytecie a następnie na Politechnice Lwowskiej. Prowadził w tym okresie badania petrograficzne i mineralogiczne tufów wulkanicznych z Berestowca, bazaltów wołyńskich jak też pienińskich skał magmowych. Habilitował się w roku 1933 na Wydziale Chemicznym Politechniki Lwowskiej, przedkładając pracę o elementach składowych tufów wulkanicznych z Berestowca stwierdzonych pod bazaltami. W pracy tej, na podstawie obserwacji terenowych oraz szczegółowych analitycznych badań chemicznych i mineralogicznych typów skał występujących w formie otoczków we wspomnianych tufach, wyjaśnił genezę wulkanicznych erupcji bazaltowych Wołynia. W 1934 r. został mianowany profesorem nadzwyczajnym i

kierownikiem Katedry Mineralogii i Petrografii oraz Ceramicznej Stacji Doświadczalnej na wyżej wspomnianym Wydziale Politechniki.

Działalność naukowa Profesora w okresie do wybuchu drugiej wojny światowej dotyczyła szeregu zagadnień. Pracował w ramach ekspedycji naukowych zorganizowanych pod kierunkiem Prof. J. Tokarskiego, które miały na celu geologiczne i złożowe rozpoznanie Gór Czywczyńskich w Karpatach Wschodnich. Rezultatem tych badań było współczestnictwo Profesora w odkryciu krzemianowo-węglanowej rudy manganowej oraz współautorstwo obszernej monografii wydanej w roku 1934. Z innych prac z tego okresu zasługują na uwagę wyniki badań andezytów z rumuńskich Karpat Marmaroskich oraz tufów wulkanicznych występujących w utworach miocenu przedgórza Karpat. W związku z pracą na Wydziale Chemicznym Politechniki Lwowskiej zaczął Profesor w coraz większym stopniu interesować się problematyką surowcową w powiązaniu z prowadzonymi badaniami mineralogicznymi i petrograficznymi. Opublikował w roku 1935 petrograficzną i technologiczną charakterystykę bentonitów z obszaru Podola, podkreślając możliwość ich zastosowania w przemyśle chemicznym jako materiału chłonnego. W dwa lata później przedstawił wyniki badań dotyczące wystąpień minerałów arsenowych w okolicy Leska w Bieszczadach.

W ostatnich latach przed wojną podjął Profesor wraz ze swymi współpracownikami, w ramach prac Ceramicznej Stacji Doświadczalnej, badania polskich glin ogniotrwałych z Parszowa koło Wąchocka, z okolicy Krzeszowic oraz Wierzbnika nad Kamienną — zakończone szeregiem publikacji.

W latach wojny, w czasie okupacji niemieckiej, był wykładowcą Technicznych Kursów Zawodowych, a w okresach władzy radzieckiej aż do dnia repatriacji w kwietniu 1945 pozostawał na stanowisku profesora oraz dziekana we Lwowskim Politechnicznym Instytucie na Wydziałach Chemicznym i Naftowym.

Po wojnie Profesor na stałe związał się z Krakowem, chociaż do roku 1954 prowadził też zajęcia dydaktyczne na Politechnice Śląskiej w Gliwicach. W Krakowie był współorganizatorem Politechniki, gdzie pełnił funkcje dziekana (1946—1947) oraz zastępcy prorektora (1947—1949), jak też Kierownika Katedry Petrografii i Geologii na Wydziale Inżynierii.

W wyniku przeprowadzonych reorganizacji w uczelniach krakowskich w roku 1951 przeszedł wraz z zespołem pracowników na Wydział Geologiczno-Poszukiwawczy AGH, gdzie zorganizował Katedrę Złóż Surowców Skalnych.

Prof. M. Kamiński żywo zainteresował się bazą surowców skalnych Ziemi Odzyskanych (1946—1949) i ukierunkował swoją działalność naukową głównie na problematykę petrograficzno-złożową i technologiczną.

Pełne omówienie dorobku naukowego Profesora, wraz ze spisem tytułów 80 publikacji, przedstawione jest w Roczniku Polskiego Towarzystwa Geologicznego. W tym miejscu wspomniane będą tylko ważniejsze kierunki Jego działalności naukowej.

Kontynuując wcześniejsze zainteresowania podjął badania nad opoką lekką z Piotrowic koło Zawichostu (1950 — wspólnie z Z. Sokalskim), wskazując na możliwość zastąpienia przez ten surowiec importowanej dla przemysłu chemicznego ziemi okrzemkowej. Interesował się też nadal tufami karpackimi, publikując z Prof. K. Skoczylas-Ciszewską (1956) wy-

niki badań skał wzbogaconych w P_2O_5 w Karpatach fliszowych. Wiele publikacji, przeważnie wspólnie z gronem współpracowników, poświęcił też Profesor klasyfikacji, wykształceniu litologicznemu, własnościami fizyko-mechanicznym i użytkowaniu piaskowców karpackich. Problemowi kwasoodporności granitów i sjenitów (wspólnie z E. Krauss) oraz piaskowców Gór Świętokrzyskich i Dolnego Śląska (wspólnie z A. Kubiczem), badanych pod kątem możliwości ich optymalnego wykorzystania jako materiału konstrukcyjnego w przemyśle chemicznym, poświęcił Profesor dwie monografie.

Zainteresowania Profesora dotyczyły też charakterystyki geologicznej i technologicznej glin szklivnych, wystąpień fluorytu w wapieniach cieżyńskich (1962, 1963) oraz tufitu z halitem (1966) z kopalni soli w Bochni.

W ostatnich latach życia, po przejściu na emeryturę w roku 1971, przedstawił zarys historyczny rozwoju nauk mineralogiczno-geologicznych i górniczych na Politechnice Lwowskiej (1977) oraz mineralogii i geologii (wspólnie z Z. Pazdrą) na Uniwersytecie Jana Kazimierza.

Prof. M. Kamiński od wielu lat brał bardzo czynny udział w pracach organizacyjnych w szkolnictwie wyższym i innych placówkach naukowych. Oprócz już wspomnianych funkcji był prorektorem d/s nauki w Akademii Górniczo-Hutniczej oraz dyrektorem b. Instytutu Mineralogii i Złóż Surowców Mineralnych. Przez szereg lat był sekretarzem Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, przewodniczącym Rady Naukowej Instytutu Geologicznego, członkiem Naukowo-Technicznej Rady Geologicznej przy Centralnym Urzędzie Geologii, członkiem Komitetu Geologicznego PAN oraz przewodniczącym Rady Naukowej Muzeum Ziemi. Na II Kongresie Nauki Polskiej był przewodniczącym Sekcji Nauk o Ziemi i Górnicztwa.

Działał w szeregu Towarzystw Naukowych, w tym głównie w Towarzystwie Przyrodników im. Kopernika i Polskim Towarzystwie Geologicznym. Był członkiem Polskiego Towarzystwa Mineralogicznego.

Za działalność naukową i w szkolnictwie wyższym Prof. M. Kamiński został odznaczony Orderem Sztandaru Pracy I klasy, Krzyżem Kawalerskim Odrodzenia Polski, dwukrotnie Złotym Krzyżem Zasługi oraz szeregiem innych odznaczeń.

Politechnika Krakowska i Politechnika Śląska nadały Profesorowi Marianowi Kamińskiemu stopnie doktora honoris causa.

Prof. Marian Kamiński zmarł w Krakowie 2 grudnia 1980 r.

Andrzej Kubicz *

Prof. Dr. Marian Kamiński, former professor of the Lvov Higher Polytechnical School and, after the war, of the Cracow and Silesian Higher Polytechnical Schools and of the Academy of Mining and Metallurgy, died in Cracow on 2 December 1980. He was the author of ca. 80 scientific publications on petrography of volcanic rocks, mineralogy, lithology of flysch sandstones and, first of all, concerning the problems of mineral raw materials. Prof. Kamiński was very merited in the organization of science and scientific education in Poland and, particularly,

* Instytut Geologii i Surowców Mineralnych AGH, Kraków, Aleja Mickiewicza 30.

in teaching of applied geologists at the Academy of Mining and Metallurgy in Cracow. He was the Honorary Doctor of the Higher Polytechnical School in Gliwice and Cracow and the member of Polish Geological Society and Mineralogical Society of Poland.

Проф. Мариан Каменьски, бывший профессор Львовской Политехнической Высшей Школы, а после войны Высших Политехнических Школ в Гливицах и Кракове и Горно-Металлургической Академии, скончался в Кракове 2 декабря 1980 г. Был автором ок. 80 работ по петрографии вулканических пород, минералогии, литологии флишевых песчаников и, прежде всего, касающихся вопросов минерального сырья. Проф. Каменьски был очень заслуженным организатором науки и высшего образования, особенно по прикладной геологии на Горно-Металлургической Академии в Кракове. Был почетным доктором Высших Политехнических Школ в Кракове и Гливицах и членом Польского Геологического Общества и Польского Минералогического Общества.